Dosarul nr.2r-44/2026 I instanță
num.com. 2-26030013-05-2r-11062026 Judecătorul Alexandru Ciorba

Judecătoria Cimişlia

D E C I Z I E

11 august 2026 mun. Comrat

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Comrat
în componenţa:
preşedintele completului, judecătorul Mironov Andrei
judecătorii Hudoba Valeri şi Colev Grigori

judecând în conformitate cu prevederile art. 426 Cod de procedură civilă al RM fără participarea părţilor la proces în ordine de recurs recursul declarat de avocatul Casap Anatolie în interesele Rusu Ion împotriva încheierii din 07 mai 2026 a Judecătoriei Cimișlia, prin care s-a dispus scoaterea de pe rol a cererii depuse de Rusu Ion, persoană interesată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică,

a c o n s t a t a t:

La 10 martie 2026, avocatul Anatolie Casap în interesele lui Rusu Ion, s-a adresat în instanța de judecată cu cererea sus menționată.

Prin încheierea din 12 martie 2026 a Judecătoriei Cimişlia a fost acceptată în procedură și fixată ședința de judecată.

La 25 martie 2026, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus o cerere prin care a solicitat scoaterea de pe rol, invocându-se existența unui litigiu de drept între părți.

Prin încheierea Judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026, cererea depusă de Rusu Ion, persoană interesată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia, cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, a fost scoasă de pe rol.(f.d. 45–47)

La 14 mai 2026, avocatul Casap Anatolie, în interesele lui Rusu Ion, a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026, prin care a solicitat: casarea integrală a încheierii Judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026; remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond; examinarea cauzei în

procedură specială, în conformitate cu prevederile art. 279–282 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.(f.d. 51-55).

I.Situația de fapt și obiectul cererii.

Prin cererea introductivă depusă în procedură specială, petiționarul Rusu Ion a solicitat exclusiv constatarea unui fapt cu valoare juridică, și anume:

• constatarea realizării stagiului de cotizare pentru perioada anilor 1993-1994;

• constatarea faptului că în această perioadă petiționarul a activat în calitate de fondator al Gospodăriei Țărănești „Russu Ion", în calitate de deținător de teren agricol, achitând impozitele și plățile aferente;

• constatarea vechimii totale în muncă corespunzătoare.

Cererea nu a avut ca obiect: anularea vreunui act administrativ; contestarea unei decizii CNAS; obligarea CNAS la emiterea unei decizii; recalcularea pensiei; litigiu privind dreptul la pensie.

Prin urmare, obiectul cererii a constat strict în constatarea unui fapt juridic, conform procedurii speciale reglementate de art. 279-282 CPC RM.

II.Caracterul eronat al încheierii contestate

Consideră că instanța de fond a ajuns greșit la concluzia existenței unui „litigiu de drept", motivând că petiționarul ar urmări utilizarea hotărârii pentru valorificarea drepturilor sale față de CNAS.

Această concluzie este neîntemeiată atât în fapt, cât și în drept.

1.Instanța a confundat efectele juridice ulterioare ale hotărârii cu obiectul cererii deduse judecății.

Orice fapt cu valoare juridică este solicitat tocmai pentru a produce consecințe juridice ulterioare.

Dacă simpla eventualitate a utilizării unei hotărâri într-un raport juridic ulterior ar transforma cauza într-un litigiu de drept, atunci însăși instituția procedurii speciale ar deveni inaplicabilă.

În speță: petiționarul nu a contestat refuzul CNAS; nu a solicitat anularea vreunei decizii; nu a solicitat obligarea CNAS la includerea perioadei; nu a solicitat recalcularea pensiei.

Cererea a vizat exclusiv stabilirea existenței unui fapt juridic - realizarea activității agricole și achitarea obligațiilor fiscale/sociale în perioada 1993-1994.

Prin urmare, instanța a depășit limitele obiectului cererii și a reinterpretat artificial natura acesteia.

III. Referința ctas/cnas nu transformă procedura specială în litigiu de drept

Instanța a acordat valoare determinantă poziției exprimate de CNAS în referință, însă acest aspect este juridic irelevant.

Simplul fapt că persoana interesată: nu este de acord cu cererea; contestă interpretarea probelor; exprimă o opinie juridică diferită,

Nu transformă automat procedura specială într-un litigiu de drept.

În caz contrar, orice persoană interesată ar putea bloca examinarea unei cereri în procedură specială doar prin formularea unei opoziții formale.

Or, existența unui litigiu de drept presupune: pretenții reciproce; contestarea unui drept subiectiv concret; existența unui raport juridic litigios actual; solicitarea apărării unui drept încălcat.

Aceste elemente lipsesc complet în prezenta cauză.

CNAS nu este pârât în cauză, iar actele sale nu au fost contestate.

IV.Instanța a interpretat greșit art. 282 CPC RM

Potrivit art. 282 CPC RM, constatarea faptelor cu valoare juridică este admisibilă atunci când: petiționarul nu poate obține pe altă cale documentele respective; documentele nu pot fi restabilite.

Exact aceasta este situația în speță.

Perioada 1993-1994: precedă evidența individuală electronică;nu există raportări electronice nominale; poate fi confirmată doar prin înscrisuri indirecte și probe judiciare.

Petiționarul a prezentat: certificatul de înregistrare a Gospodăriei Țărănești; chitanțe fiscale; dovezi ale achitării impozitelor; dovezi privind exploatarea terenurilor
agricole.

Prin urmare, cauza întrunește integral condițiile procedurii speciale.

Instanța nu a analizat suficiența sau forța probantă a înscrisurilor, ci a respins cauza exclusiv pe considerente procedurale greșite.

V. Instanța a ignorat natura juridică a cererii

Instanța a reținut eronat că petiționarul trebuia să conteste actele CNAS în contencios administrativ.

Această concluzie este contrară obiectului cererii.

Petiționarul: nu contestă legalitatea unui act administrativ; nu solicită anularea unei decizii; nu invocă nelegalitatea procedurii administrative.

Dimpotrivă, petiționarul solicită stabilirea existenței unui fapt juridic istoric, ce nu poate fi confirmat administrativ din cauza inexistenței evidențelor electronice pentru anii respectivi.

Prin urmare, trimiterea petiționarului în contencios administrativ este artificială și lipsită de suport legal.

VI. Încălcarea dreptului de acces la justiție

Prin scoaterea cererii de pe rol, instanța: a refuzat examinarea fondului cauzei; a lipsit petiționarul de posibilitatea valorificării dreptului său la pensie; a creat un cerc vicios procedural.

În realitate: CNAS refuză recunoașterea perioadei în lipsa unei hotărâri judecătorești; iar instanța refuză examinarea cererii tocmai pentru că CNAS nu recunoaște perioada.

Această abordare anihilează efectiv dreptul persoanei de a-și demonstra stagiul de cotizare și contravine: art. 20 din Constituția RM; art. 6 CEDO; principiului accesului efectiv la justiție.

Concluzii: încheierea contestată este nelegală; superficial motivată; bazată pe interpretarea eronată a art. 267 și art. 282 CPC RM; contradictorie cu natura procedurii speciale.

Instanța a confundat: constatarea unui fapt juridic cu contestarea unui act administrativ.

Or, acestea sunt instituții juridice distincte.

În speță, litigiul nu privește legalitatea unui act administrativ, ci imposibilitatea obiectivă de confirmare documentară a unei perioade de activitate desfășurate anterior introducerii evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale.

La data de 11 iunie 2026 cauza a parvenit pentru examinare la Curtea de Apel Sud, sediul Comrat. (f.d. 56)

Ulterior, în adresa participanților la proces a fost expediată copia recursului declarat de către recursul declarat de avocatul Casap Anatolie în interesele Rusu Ion împotriva încheierii din 07 mai 2026 a Judecătoriei Cimișlia, părților comunicându-li-se despre necesitatea prezentării referinței la recursul declarat. (f.d. 59)

La 03 iulie 2026, CNAS a RM a depus referința asupra recursului declarat de avocatul Casap Anatolie în interesele lui Rusu Ion, prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii Judecătoriei din 07 mai 2026. (f.d. 60-62)

În susținerea poziției sale, CNAS a invocat că instanța de fond în mod corect a scos cererea de pe rol, întrucât solicitarea privind constatarea vechimii în muncă pentru perioada 1993–1994 este legată de dezacordul reclamantului cu decizia CTAS Cimișlia privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și, prin urmare, presupune existența unui litigiu de drept.

CNAS a menționat că decizia privind stabilirea pensiei constituie un act administrativ individual, iar contestarea acesteia urmează a fi efectuată în procedura contenciosului administrativ, cu respectarea procedurii prealabile prevăzute de art. 40 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii.

Totodată, CNAS a susținut că legislația stabilește în mod expres modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare, inclusiv prin carnetul de muncă și alte documente justificative pentru perioadele anterioare introducerii evidenței individuale.

În consecință, CNAS a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat, menținerea încheierii instanței de fond, iar, în subsidiar, în cazul în care cauza va fi apreciată ca fiind de contencios administrativ, remiterea acesteia instanței competente.

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Completul de judecată conclude asupra necesității respingerii recursului, cu menținerea încheierii primei instanţe, din următoarele considerente.

Conform art.424 alin.(1) din Codul de procedură civilă, curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Potrivit art.426 alin.(3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părţilor.

Potrivit art.427 lit.a) din Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea.

Potrivit art.428 din Codul de procedură civilă, decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii. Copia deciziei se remite părţilor în termen de 5 zile de la data emiterii.

Din materialele cauzei rezultă că la 10 martie 2026, avocatul Anatolie Casap în interesele lui Rusu Ion s-a adresat în instanța de judecată cu cererea cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

La 25 martie 2026, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus o cerere prin care a solicitat scoaterea de pe rol, invocându-se existența unui litigiu de drept între părți.

Prin încheierea Judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026, cererea depusă de Rusu Ion, persoană interesată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia, cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, a fost scoasă de pe rol.(f.d. 45–47)

La 14 mai 2026, avocatul Casap Anatolie, în interesele lui Rusu Ion, a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026, prin care a solicitat: casarea integrală a încheierii Judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026; remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond; examinarea cauzei în procedură specială, în conformitate cu prevederile art. 279–282 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.(f.d. 51-55).

Completul de judecată nu poate reține argumentele recurentului, întrucât acestea se întemeiază pe o interpretare eronată a normelor care reglementează procedura specială și nu sunt de natură să răstoarne concluzia instanței de fond cu privire la existența unui
litigiu de drept.

În conformitate cu prevederile art. 267 lit. l) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care la examinarea

cauzei în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ţine de competenţa instanţelor judecătoreşti.

Art. 280 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că, în procedură specială, cauzele se examinează de instanţele judecătoreşti după regulile de examinare a acţiunilor civile, cu excepţiile şi completările stabilite în prezentul cod la cap.XXIII-XXXIV şi în alte legi.

După cum a constatat instanța de fond și se confirmă prin materialele cauzei, obiectul adresării lui Rusu Ion în instanța de judecată îl constituie constatarea unui fapt cu valoare juridică, și anume constatarea realizării stagiului de cotizare pentru perioada anilor 1993–1994, precum și a stagiului de cotizare total de 29,2 ani, cu includerea celor doi ani aferenți perioadei indicate.

Totodată, Completul de judecată relevă că, pentru examinarea unei cereri în procedură specială, nu este suficientă doar formularea formală a acesteia ca cerere privind constatarea unui fapt cu valoare juridică. Natura juridică a cererii urmează a fi determinată prin raportare atât la obiectul formal al acesteia, cât și la scopul urmărit de petiționar și la consecințele juridice pe care acesta intenționează să le obțină prin hotărârea judecătorească.

Într-adevăr, constatarea unui fapt cu valoare juridică este solicitată tocmai pentru producerea unor anumite consecințe juridice. Totuși, în prezenta cauză, problema nu rezidă în simplul fapt că hotărârea judecătorească ar putea produce ulterior consecințe juridice, ci în aceea că faptul a cărui constatare se solicită este deja contestat în cadrul raporturilor juridice dintre petiționar și organul competent în domeniul asigurărilor sociale.

Or, din materialele cauzei rezultă că, anterior adresării în instanță, Rusu Ion s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale în vederea stabilirii pensiei, solicitând includerea perioadei anilor 1993–1994 în stagiul de cotizare. În urma examinării solicitării, perioada menționată nu a fost recunoscută de CNAS ca făcând parte din stagiul de cotizare al petiționarului.

Mai mult, nefiind de acord cu poziția CNAS, Rusu Ion a depus o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei de refuz și soluționarea chestiunii privind stabilirea pensiei cu luarea în considerare a perioadei litigioase.

Prin urmare, la momentul adresării în instanță exista deja o divergență concretă și actuală între Rusu Ion și CNAS cu privire la includerea perioadei anilor 1993–1994 în stagiul de cotizare. Această divergență nu constituie o eventuală consecință viitoare a hotărârii judecătorești, ci reprezintă un dezacord juridic deja existent între petiționar și autoritatea competentă în materia stabilirii drepturilor de pensie.

În aceste condiții, nu poate fi reținut argumentul recurentului potrivit căruia instanța de fond ar fi confundat obiectul cererii cu efectele juridice ulterioare ale hotărârii. Deși în cererea formulată în procedură specială Rusu Ion nu solicită în

mod expres anularea deciziei CNAS, constatarea stagiului de cotizare pentru perioada litigioasă este indisolubil legată de poziția juridică exprimată anterior de CNAS și urmărește obținerea unui temei pentru includerea acestei perioade în stagiul de cotizare și, implicit, pentru valorificarea acestui fapt la stabilirea dreptului la pensie.

Astfel, forma juridică aleasă de petiționar pentru formularea pretențiilor nu poate determina, prin ea însăși, natura procedurii aplicabile. În caz contrar, orice litigiu privind existența sau întinderea unui drept ar putea fi transformat într-o procedură de constatare a unui fapt cu valoare juridică prin simpla reformulare a obiectului cererii.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentului potrivit căruia simpla opoziție a persoanei interesate nu este suficientă pentru existența unui litigiu de drept. Instanța de fond nu și-a întemeiat concluzia exclusiv pe faptul că CNAS nu este de acord cu cererea petiționarului, ci pe existența unor circumstanțe obiective care confirmă că între Rusu Ion și CNAS există o divergență concretă cu privire la recunoașterea perioadei anilor 1993–1994 în stagiul de cotizare.

În speță, CNAS nu a formulat doar o opinie contrară asupra probelor prezentate de petiționar, ci a adoptat o poziție juridică concretă cu privire la neincluderea perioadei litigioase în stagiul de cotizare, poziție contestată ulterior de Rusu Ion prin intermediul procedurii prealabile.

Prin urmare, contrar susținerilor recurentului, în cauză există o divergență juridică actuală cu privire la dreptul petiționarului de a-i fi recunoscută perioada anilor 1993–1994 ca stagiu de cotizare.

De asemenea, nu poate fi reținut argumentul potrivit căruia CNAS nu are calitatea procesuală de pârât și că actele acesteia nu au fost contestate în prezenta cauză. Existența unui litigiu de drept nu depinde exclusiv de calitatea procesuală atribuită de petiționar participanților la proces și nici de formularea expresă a unei pretenții privind anularea unui act administrativ.

Esențial este faptul dacă soluționarea cererii în procedură specială presupune, în realitate, determinarea existenței sau întinderii unui drept contestat.

În prezenta cauză, pentru a produce efectul urmărit de petiționar, hotărârea privind constatarea stagiului de cotizare urmează să fie valorificată în raporturile acestuia cu CNAS, instituție care anterior nu a recunoscut perioada respectivă. Prin urmare, instanța nu ar realiza o simplă constatare a unui fapt istoric, ci ar soluționa, în esență, o divergență privind recunoașterea unei anumite perioade ca stagiu de cotizare.

Referitor la argumentul privind aplicarea art. 282 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată reține că întrunirea condițiilor referitoare la imposibilitatea constatării faptului pe o altă cale nu este suficientă, prin ea însăși, pentru examinarea cererii în procedură specială.

O condiție distinctă și esențială a acestei proceduri o constituie lipsa unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești. Prin urmare, chiar dacă petiționarul susține că perioada anilor 1993–1994 nu poate fi confirmată prin evidențele individuale electronice și că a prezentat înscrisuri care, în opinia sa, confirmă activitatea desfășurată și achitarea impozitelor, aceste circumstanțe nu înlătură existența litigiului de drept.

De altfel, examinarea argumentelor recurentului referitoare la valoarea probantă a certificatului de înregistrare a gospodăriei țărănești, a chitanțelor fiscale, a dovezilor privind achitarea impozitelor și a altor înscrisuri ar presupune stabilirea dacă aceste probe sunt suficiente pentru recunoașterea perioadei respective ca stagiu de cotizare.

Or, o asemenea apreciere nu s-ar limita la simpla constatare a unui fapt istoric, ci ar presupune soluționarea divergenței existente cu privire la dreptul petiționarului la
recunoașterea perioadei respective în stagiul de cotizare.

Prin urmare, faptul că perioada litigioasă precede introducerea evidenței individuale electronice nu constituie, prin el însuși, un temei pentru examinarea cererii în procedură specială, în cazul în care stabilirea faptului solicitat este legată de soluționarea unui litigiu de drept.

Nu poate fi reținut nici argumentul potrivit căruia instanța de fond l-ar fi „trimis artificial” pe petiționar în procedura contenciosului administrativ.

Din materialele cauzei rezultă că CNAS a examinat cererea lui Rusu Ion privind stabilirea pensiei și s-a expus asupra posibilității includerii perioadei litigioase în stagiul de cotizare. Întrucât petiționarul nu este de acord cu această soluție, acesta dispune de calea procedurală prevăzută de lege pentru contestarea actului respectiv și pentru verificarea legalității poziției adoptate de autoritatea competentă.

În acest context, instanța de fond nu i-a negat lui Rusu Ion dreptul la apărare și nici nu i-a restrâns accesul la justiție, ci a constatat că pretenția formulată nu poate fi examinată în procedură specială, întrucât este legată de existența unui litigiu de drept.

Or, scoaterea cererii de pe rol nu împiedică petiționarul să își valorifice drepturile în cadrul procedurii judiciare corespunzătoare și nu îl privează de posibilitatea de a contesta soluția CNAS în modul prevăzut de lege.

În consecință, nu poate fi reținută nici susținerea recurentului privind încălcarea dreptului de acces la justiție. Dreptul de acces la instanță nu presupune posibilitatea persoanei de a alege în mod discreționar procedura judiciară prin care urmează să fie soluționată o pretenție. Respectarea regulilor procesuale și a formelor de procedură stabilite de lege urmărește asigurarea examinării cauzelor de

către instanța competentă și în cadrul procedurii corespunzătoare naturii juridice a litigiului.

Totodată, Completul de judecată nu identifică existența unui „cerc vicios procedural”, astfel cum susține recurentul. Faptul că CNAS nu a recunoscut perioada litigioasă, iar instanța de fond a constatat existența unui litigiu de drept tocmai ca urmare a acestei divergențe, nu îl privează pe Rusu Ion de posibilitatea de a-și apăra drepturile.

Dimpotrivă, acesta are posibilitatea de a contesta soluția CNAS în procedura prevăzută de lege și de a solicita instanței competente verificarea legalității acesteia, inclusiv sub aspectul neincluderii perioadei anilor 1993–1994 în stagiul de cotizare.

În aceste circumstanțe, Completul de judecată apreciază ca neîntemeiate și afirmațiile recurentului potrivit cărora instanța de fond ar fi confundat constatarea unui fapt cu valoare juridică cu contestarea unui act administrativ.

Instanța de fond a analizat natura reală a pretenției deduse judecății și legătura acesteia cu dreptul la stabilirea pensiei, constatând în mod corect că stabilirea perioadei litigioase ca stagiu de cotizare este indisolubil legată de existența unei divergențe deja apărute între petiționar și CNAS.

Prin urmare, în prezenta cauză nu este vorba despre constatarea izolată a unui fapt istoric, ci despre recunoașterea unei perioade determinate ca stagiu de cotizare, în pofida poziției contrare exprimate anterior de CNAS. Soluționarea unei asemenea pretenții presupune, în esență, stabilirea existenței și întinderii dreptului petiționarului la recunoașterea perioadei respective în stagiul de cotizare, ceea ce excedează obiectului procedurii speciale și caracterizează existența unui litigiu de drept.

În consecință, Completul de judecată constată că instanța de fond a apreciat corect
circumstanțele cauzei și a aplicat în mod corespunzător normele procesual-civile referitoare la procedura specială.

Întrucât la examinarea cererii s-a constatat existența unui litigiu de drept, aceasta nu putea fi soluționată în procedură specială, iar scoaterea cererii de pe rol reprezintă o soluție procedurală legală și întemeiată.

Argumentele recurentului nu sunt de natură să răstoarne concluziile instanței de fond și nu demonstrează existența unor încălcări ale normelor de drept material sau procesual care să justifice casarea încheierii contestate.

Prin urmare, Completul de judecată ajunge la concluzia că încheierea Judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026 este legală și întemeiată, iar recursul declarat de avocatul Casap Anatolie în interesele lui Rusu Ion urmează a fi respins, cu menținerea încheierii contestate fără modificări.

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile art.426, art.427 lit.a), art.428 din Codul de procedură civilă al RM, *Completul de judecată*

d i s p u n e:

Se respinge recursul declarat de avocatul Casap Anatolie în interesele Rusu Ion.

Se menține încheierea judecătoriei Cimișlia din 07 mai 2026 a Judecătoriei Cimișlia, prin care s-a dispus scoaterea de pe rol a cererii depuse de Rusu Ion, persoană interesată Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cimișlia cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii şi se plasează pe pagina web a instanţei.

Președinte de ședință, judecător: Judecător: Judecător:

MIRONOV Andrei HUDOBA Valeri COLEV Grigori